

Ofelia Văduva... la aniversare

Sporadice până în primăvara lui 1988, când am devenit, la rândul meu, cercetător, colaborările cu Institutul de Etnografie și Folclor au căpătat consistență abia după 1989, odată cu primele ediții ale Colocviilor Naționale de la Sighetul Marmației, Ialoveni (Chișinău) sau Câmpulung Moldovenesc. Atunci am cunoscut-o pe *Ofelia Văduva* – cercetătoare de prestigiu de la Institutul „Brăiloiu”, ale cărei comunicări îmi evocau întotdeauna unghiul modern și inedit din/ prin care se putea privi alimentația tradițională.

În vara lui 1996 am reușit, finalmente, să rup două săptămâni din vacanță și să-mi însoțesc familia la mare. Din două în două zile (obicei barbar!) făceam un tur al librăriilor de

la Constanța pentru a surprinde eventualele *noutăți editoriale*, la sfârșitul anilor '90 încă destul de numeroase. Într-o seară, când ploaia ne-a alungat de pe plajă, am poposit într-o librărie care-și etala noile apariții editoriale pe tejgheaua de la intrare. Un titlu care m-a surprins, *Pași spre sacru...*, mi-a atras atenția. Era un volum semnat de colega mea de la Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu” – *Ofelia Văduva*. Toată seara am lecturat cartea apărută la Editura Enciclopedică din București. Ca toate studiile și comunicările Ofeliei, și volumul recent publicat surprinde prin *perspectiva* din care este abordată tema – aceea a *valorii spirituale* a actului alimentar. Ocupându-se de locul și rolul alimentelor în contextul obiceiurilor tradiționale românești, Ofelia Văduva subliniază îndeosebi *valențele apotropaice* sau *augurale* ale acestora. Se oprește – spre exemplu – asupra conotației rituale a *colacului*, dar pentru cei *vii* și *ofrandă* pentru *strămoși*. Entuziasmat de calitățile de excepție ale scriiturii, am cumpărat o vedere pe care am așezat toate gândurile mele de admirator necondiționat al omului și cercetătorului Ofelia Văduva și am expediat-o la București, pe Strada Take Ionescu, 25. Reacția colegei mele a fost promptă. În 12 august 1996 primesc, la Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu, o vedere cu Hotelul „Intercontinental” din capitală și următorul mesaj: „Dragă Ilie, am fost plăcut surprinsă de vederea ta. Îți mulțumesc mult, gestul

tău este minunat și îl apreciez la justa lui valoare. *Tot voi, ardelenii, sunteți mai civilizați ca noi, regățenii...* Dacă Dumnezeu ne ajută să fim sănătoși, putem galopa la noi *Pași spre sacru*. Cu drag, Ofelia”.

Și colega mea s-a ținut de promisiune! În anul următor și-a susținut teza de doctorat – *Valori culturale românești. Daruri și ofrande rituale*, publicată, în același an, cu titlul *Magia darului* (Editura Enciclopedică, București) – o carte unică în literatura noastră de specialitate pe care majoritatea cercetătorilor au comparat-o – valoric vorbind – cu *Eseu asupra darului*, de Marcel Mauss.

M-am bucurat pentru împlinirile științifice ale kolegei mele de la București, care s-au conturat surprinzător de frumos în anii de după 1989, deși o perioadă destul de lungă (1983-1990) a fost eliminată, din motive politice, de pe statul de funcțiuni al Institutului de Etnografie și Folclor.

Reîntoarsă, după 1990, la vechile sale preocupări de studiere a obiceiurilor populare prin prisma categoriei culturale a *darului și ofrandei rituale*, Ofelia Văduva marchează etnologia românească prin câteva performanțe unice. În doar câțiva ani (1996-1998) își va susține teza de doctorat, va obține premiul „Simion Florea Marian” al Academiei Române pentru volumul *Pași spre sacru. Din etnologia alimentației românești* și va deveni laureată a premiului *Ethnos* pe 1997. Dacă mai adăugăm și *Premiul special* al celei de-a IV-a ediții a Festivalului Național de Videofilm Documentar (Bacău, 1998), pentru filmul *Interferențe. Pâinea rituală*, putem spune că Ofelia Văduva a dominat, din punct de vedere etnologic, ultimul deceniu al secolului XX.

Regret că după 2000 Ofelia Văduva s-a retras din cercetarea etnologică, pentru care are o reală vocație. Experiența dobândită la *Conferințele internaționale de etnologia alimentației* (Helsinki – 1973, Cardiff – 1977, Neusiedl am See, Austria – 1978, Mátrafüred, Ungaria – 1983) și calitatea de membră a Comitetului de coordonare a *Atlasului Etnografic Român* i-ar fi permis să înzestreze știința românească cu noi volume despre *etnologia alimentației* – un domeniu pe care-l stăpânește ca nimeni altul, cu *împliniri fără egal* în cercetarea autohtonă.

La ceas aniversar (s-a născut la 16 octombrie 1940, în Lupșanu – Călărași) redacția revistei „Studii și comunicări de etnologie” îi dorește tot binele din lume, sănătate, bucurii și noi împliniri profesionale!

Ilie MOISE